

ingediend op **2134** (2023-2024) – Nr. 1
17 april 2024 (2023-2024)

Voorstel van decreet

van Kurt De Loor, Hannelore Goeman, Ludwig Vandenhove,
Maxim Veys, Thijs Verbeurgt en Els Robeyns

tot wijziging van artikel 52/1, §2,
van het decreet van 7 mei 2004
betreffende de materiële organisatie
en werking van de erkende erediensten

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

Dit voorstel van decreet handelt over de verplichtingen van lokale en provinciale besturen tegenover de eredienstbesturen.

Artikel 52/1, §2, van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten, hierna het Eredienstendecreet te noemen, handelt over het zogenaamde privaat patrimonium van de kerkfabriek en bepaalt onder meer dat de kerkfabriek de reserves (dat zijn de roerende en onroerende eigendommen en financiële beleggingen), met uitzondering van de erkende gebouwen van de eredienst, beheert met het oog op een zo hoog mogelijk rendement. Dat komt de exploitatie ten goede en helpt ook de eventuele gemeentelijke tegemoetkoming te verminderen. In het overleg met het centraal kerkbestuur kunnen evenwel andere afspraken gemaakt worden.

Artikel 52/1, §2, tweede lid, bepaalt dat de gemeente de kerkfabriek niet kan verplichten om de reserves te gebruiken voor investeringen in het kerkgebouw. Bovendien is artikel 52/1 van overeenkomstige toepassing op de protestantse eredienst (artikel 114), de anglicaanse eredienst (artikel 150), de israëlitische eredienst (artikel 186), de orthodoxe eredienst (artikel 229) en de islamitische eredienst (artikel 272). In de voormelde bepalingen wordt louter verwezen naar artikel 52/1, waarbij in bepaalde gevallen de ondersteuning door de provincie in plaats van de gemeente wordt gegeven.

Het verbod voor de gemeente, respectievelijk de provincie, om eredienstbesturen te verplichten hun reserves te gebruiken voor investeringen in het eredienstgebouw, geldt algemeen. Het laat geen uitzonderingen toe. Het verbod maakt het ook onmogelijk om er in specifieke gevallen van af te wijken als het bestuur dat wenselijk acht. Lokale of provinciale besturen die hun bijdrage aan eredienstbesturen willen afbouwen of die zelf niet langer de budgettaire ruimte hebben om te investeren in eredienstgebouwen, kunnen niet beslissen om hun bijdrage af te bouwen of stop te zetten.

Om die reden zijn de indieners van dit voorstel van decreet van oordeel dat artikel 52/1, §2, tweede lid, moet worden opgeheven. De opheffing wordt trouwens ook voorgesteld door de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST) in zijn advies nr. 2012/1 van 4 januari 2012 bij het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten (*Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1553/1, pag. 61). Zo krijgen de provincies, steden en gemeenten meer autonomie in het beheer van hun openbare financiën. Op die manier draagt het voorstel bij tot gezonde lokale en provinciale besturen. Het kan niet dat een deelbestuur van de lokale of provinciale overheid met de middelen daarvan reserves zou kunnen opbouwen, ten nadele van de financiën van die overheid.

In het merendeel van de gevallen zullen de eredienstbesturen de reserves als een goede huisvader beheren. De huidige regelgeving laat ook toe dat de eredienstbesturen in bepaalde situaties, bijvoorbeeld als ze voldoende reserves of eigendommen bezitten, en meestal in overleg met de publieke overheid of het centraal bestuur, beslissen om die reserves aan te spreken of te verkopen om er investeringen aan het eredienstgebouw mee te financieren. In uiterste gevallen moet een lokaal of provinciaal bestuur dat de rechtstreeks betrokken financierende overheid is, toch over de mogelijkheid beschikken om een eredienst daartoe te verplichten.

Het is ook mogelijk dat de reserves van het eredienstbestuur historisch gezien geen privaat patrimonium zijn, maar opgebouwd werden door gemeentelijke of provinciale toelagen (via overschotten en overboekingen in het budget van het betrokken bestuur), en dan is zo'n verbodsbepaling helemaal niet wenselijk.

Om die redenen wordt artikel 52/1, §2, tweede lid, van het decreet van 7 mei 2004 door dit voorstel van decreet opgeheven.

2. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Overeenkomstig artikel 19, §1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI) moet het voorstel van decreet vermelden of het om een gemeenschaps- of een gewestaangelegenheid gaat. Dit voorstel van decreet heeft betrekking op een gewestbevoegdheid.

Artikel 2

Voor de motivering van dit artikel kan worden verwezen naar de algemene toelichting.

Door de opheffing van artikel 52/1, §2, tweede lid, zullen lokale en provinciale besturen vrijer en autonomer zijn om te beslissen wat ze willen doen. Besturen die zelf meer willen bijdragen en de eredienstbesturen hun reserves laten behouden, kunnen dat zonder probleem doen. Besturen die dat liever niet doen, kunnen dat ook. Zo krijgen de lokale en provinciale overheden meer autonomie in het beheer van hun openbare financiën. Op die manier draagt het voorstel van decreet bij aan gezonde lokale en provinciale besturen. Het kan immers niet dat een deelbestuur van de publieke overheid met de middelen daarvan reserves zou kunnen opbouwen, ten nadele van de financiën van die overheid.

Kurt DE LOOR
Hannelore GOEMAN
Ludwig VANDENHOVE
Maxim VEYS
Thijs VERBEURGT
Els ROBEYNS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 52/1, §2, van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2012, wordt het tweede lid opgeheven.

Kurt DE LOOR
Hannelore GOEMAN
Ludwig VANDENHOVE
Maxim VEYS
Thijs VERBEURGT
Els ROBEYNS